

սակառներ շարունակ էին կարգով մատու-
ռին որմերուն տակ սեղանին շուրջը, ող-
կոյզ մը ձեռքը, ամէն ոք կը ճաշակէր Նոյի
հրաշալի պարտէզին պտուղները: Դեռ կէս
օրը չանցած, ամէն մարդ ընկաւ ճամբայ
դէպի Զեթուն: Հայրս իր ծովերէն մէ-
կուն ջորին հեծաւ, զիս գաւակը նստե-
ցուց: Մէկուկէս ժամ ետքը մեր տունը
վերադարձած էինք:

Վարդավառին յաջորդած էր Աստուա-
ծածնի վերափոխման տօնը. շաբաթ ի-
րիկունէն հօրս հետ գացինք Ս. Աստուա-
ծածնի վանքը, Պերգինկայի ստորոտը
կառուցուած. հոն հարիւրաւոր ուխտա-
ւորներ համախմբուած, այն իրիկունը,
ոմանք կը շրջէին վանքին բակը, ոմանք,
մենաստանին առջեւ արեւմտեան կալին
մէջ, ոմանք պարիսպէն դուրս, արեւելքի
ընկուզենիներուն տակ նստած, շատերն
ալ հիւսիսի էյիէնէնց գիւղին պարտէզ-
ներուն մէջ հաւաքուած: Մութը կոխեց
հետզհետէ, ամէն կողմէ լոյսեր վառեցին,
ամէն մէկ քայլփոխին, բոցեր արձակող
խարոյկներ՝ ցերեկուան նման պայծառու-
թիւն մը կը սփռէին շուրջանակի:

Ս. Աստուածածնի մենաստանը՝ Ս. Կա-
րապետի պէս փոքրիկ մատուռ մը չէ՝,
այլ պարսպապատ, մեծաթիւ սենեակնե-
րով, հոյակապ տաճարով ու ընդարձակ
առաջնորդարանով, շատրուանով, մըշ-
տահոս աղբիւրներով ու մրգաբեր ծառա-
տաններով զարդարուած, քարաշէն ու
ընդարձակ, երկարկանի կառոյց մըն է:
Դիտել պէտք էր այն գիշերուան մէջ տե-
ղի ունեցող զուարճութիւնները. հոս, սօսի
մը տակ, աղբիւրի մը շուրջը նստած խումբ
մը, խարոյկներէն լուսաւորուած ու ցոլ-
քերէն ողողուած, կ'ըմպէն, կ'երգեն, ու
կը պարեն. հոն պատանիներու և կոյսե-
րու աղուտը պար մը, կալերուն բոլորտի-
քը, լեռնական եղանակ մը ձգած, ամե-
նուն աչքերը կը դարձնեն իրենց կողմը,
մինչդեռ աւելի հեռուն, ուխտաւորներուն
շղթայակապ ձիերը կը վրնջեն: Քիչ յե-
տոյ, հրացանի հարուածներով կը թնդայ
օղը, Պերգինկայի ու Քարձայրի մէջտեղի

կիրճէն արձագանքը կը հասնի մեր ական-
ջին, ու այս ձայներու և գոյներու ճոխու-
թենէն արբշիւ, շուարած էի ուր երթալ,
ո՛ւր կենալ, ո՛ր խմբին մէջ խառնուիլ: —
Հետաքրքրութենէ մղուած, վազեցի հօրս
քով, որ Մենաստանին արեւելքի դրանը
քով փռուած գորգերու վրայ կը նստէր
Վանահօր ու Միաբան հայրերուն հետ.
հարցուցի իրեն թէ՞ ո՞վ էին այս զուարճա-
ցող մարդիկը, թէ ինչո՞ւ եկած էին այն գի-
շերը. հայրս ժպտելով մը պատասխանեց
թէ՞ այդ ամբողջին մէջ, ոմանք Զեթունցի
էին, շատերը՝ Մարաշցի, որոնք ուխտի
եկեր էին Ս. Աստուածածնի վանքը, այն
գիշեր պիտի զուարճանային մինչեւ առ-
տուն, պիտի ներկայ ըլլային հանդիսաւոր
պատարագին: Մենաստանին Սուրբ տա-
ճարին մէջ, նոյն օրը մատաղներ պիտի
գնէին ու հացկերոյթ պիտի տային Վա-
նահայր Սրբազանին, Միաբան արեղանե-
րուն ու երգեցիկ զպիւրներուն, վերջապէս,
Ս. Աստուածածնի վերափոխման տարե-
կարծը պիտի տօնէին ու մէկ երկու օր
ետքը պիտի վերադառնային տեղերնին:
«Ո՛ւր է Մարաշ» հարցումիս՝ պատասխա-
նեց թէ՞ Զեթունէ 10-12 ժամ հեռաւո-
րութեամբ Ախրատը ըստած լեռան ստո-
րոտը շինուած մարդաշատ քաղաք մըն է:

Գիշերուան տեսարանին գեղեցկութեանը
մէջ ընկղմած, պարոզ երամին, պայթող
հարուածներուն, կարկաչող աղբիւրներուն,
սօսափող տեքեններուն և ուխտաւորներուն
խառնաձայն երգերուն դաշնակութեանը
մէջ քունս տարած էր արդէն: Երբոր ար-
թընցայ, պատարագէն կ'ելլէին, ամէն
մարդ մատաղին հետ էր: Ամբողջ օրը զուար-
ճութիւն, խնճոյքներ, երգ, պար, նուա-
գածութիւն ու պէսպէս խաղեր իրարու
յաջորդեցին ու տեւեցին մինչեւ իրիկուն:
Գիշերը պառկեցայ հօրս հետ Վանահայր
Սրբազանին սենեակին կից խուց մը, միա-
բան հայրերէն մէկուն խուցն էր, Սահակ
Վարդապետինը, որ շատ կը սիրէր զիս
ու հօրս մտերիմ բարեկամն էր: Այս վար-
դապետը, վերադառնալուս պահուն, գըր-
պաններս լեցուց շատ մը նուէրներով, ինծի

համար Հալէպի պատուական թօփ մը մե-
տաքսէ կերպաս, անձեռոց մը, և ուրիշ
քանի մ'ընտիր ընծաներ ալ դրաւ մասնա-
ւոր ծրարի մը մէջ, օրհնեց զիս ու ճամբու
դրաւ մեզ: Ես այնչափ սիրեցի Սահակ
վարդապետը, որ ամէն շաբաթ կ'աղաչէի
հօրս՝ տանիլ զիս Ս. Աստուածածնի վան-
քը: Մոռցայ ըսել թէ՞ մեր բարեկամ վար-
դապետին ընկերակցութեամբ ելանք վա-
նահայր Սրբազանին սենեակը. Սարգիս
Եպիսկոպոս Գուլիկեան կը կոչուէր. հոն
էր նաեւ Միաբաններէն Պօղոս վարդա-
պետը, ճգնաւորի պէս մարդ մը. ասոնց
ձեռքերը համբուրելով՝ հօրս հետ վար ի-
ջանք Վանահօր ընդարձակ սրահէն, հրա-
ժեշտնիս տունը՝ ուխտաւորներուն ալ,
որոնք նախընթաց իրիկուան թիւը չունէին,
ո՛չ ալ այն իրիկուան զուարթութիւնը.
իրենք ալ կը քաշուէին կ'երթային իրենց
բնավայրը:

Վերափոխման տաք արեւը Սօլագ տէ-
րէի հորիզոնին ետեւը կորսուած էր: Զե-

թունի վրայ վերջալուսային աղօտ ստուեր
մը ձգուած էր, միայն Պերգինկայի բար-
ձրագոյն սարին վրայ կը փայլէր դեղին
արեւի կտորիկ մը՝ երբ հօրս հետ սկսայ
իջնել ծառաւէտ ու խորտուրտ դարեւան-
դը, որ շխտակ մեր տունը կը տանի:

Հոն, դրացիներու և ազգականներու
ղէմքեր տեսայ, ամէնքը կիներէ ու աղ-
ջիկներէ բաղկացած, որոնք եկած էին
խնդակցութեան՝ Մարիամ քրոջս անուան
տարեդարձին առիթովը: Սահակ Հայր
Սուրբին թանկագին ծրարը վար դրի,
հպարտութեամբ մը բանալով, մօրս ու
քովի կիներուն ցոյց տուի մետաքսէ կեր-
պասին ծրարը, անձեռոցը, կրկնելով թէ՞
ինծի նուէր տուած էր հօրս բարեկամ վար-
դապետը, որ մեզի տուած էր իր սենեակը,
ինքը վանքին մէկ անկիւնը անշուք խու-
ցին մէջ անցընելով երկու գիշեր: Մօրս
ալ շատ աղաչեցի որ յաճախ երթայինք
Ս. Աստուածածնի վանքը:

(Շարունակելի)

ՆՇԵԱՐՆԵՐ ՄԵՐ ԱՆՄԱՀՆԵՐԷՆ

Ո Ւ Ղ Ե Ր Զ

Ա. Պ. Վ. Հ. Ղ. ԱԼԻՇԱՆԵԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Հայաստանի դարաստանէն պտուղ մի ֆեզ ընծայ. որ թէպէտ ժուռ ու մուռ է, բայց
Զեք եռանդուն ՅՈՒՇԻԿԻՆ և ՀԱՅՐՈՒՆԻ ոգւոյդ խանդալից խարոյկին հպելով ջեռնու
և կը հասուննայ, անոյշ համով:

Ոսկի ու մարգրիտ կը դառնայ իմ գրոցն ու բրոցն, եթէ Զեք քիմքն ու ծուծը
հպին անոր, որոյ ծրագրողն անբացատրելի հաճոյք, վարձք ու քաջալերս անձին
կը համարի, երբ լսէ թէ ընդունիր ու վերձանիր էք զայն:

Արհամարհեցէք, կ'ուզէք, այնուհետեւ Զեզմէ վկայութիւն մի կորգել, անմա-
հանալ է¹.

որում ֆիայ ըղձակաթ
ամենախոնարհ սրտիւ

Ն. ՍՐՈՒԱՆՉՏԵԱՆՑ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՎՐԳ.

1874, Նոյ. 22

Կ. Պօլիս

1. Քնքուշ և զգայուն այս տղերքը ընծայական ուղերձը կը կազմեն հեղինակին ձեռագրով դրոշմուած «Գրոց
ու Բրոց»-ի օրինակին՝ որ առաքուած է Աւիշանի՝ Մ. Խ.